

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 6. De effectibus Sacramentorum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

Vbi aduerte, quod idem admonet, talem intentionem conditionalem posse interdum exterius signo aliquo exprimi, & interdum sola mente concipi; neutro modo autem adhiberi debere sine causa necessaria saltem probabiliter: quia in Sacramentorum administratione intentio debet esse determinata, quoad fieri potest. Aduerte etiam, quod adhuc idem plenius docet, intentionem conditionalem de futuro (v. g. *Si restitueris ablata*) nusquam sufficere a Sacramento: quia suspendit presentem intentionem, faciens vt minister absolute non habeat hic & nunc voluntatem perficiendi Sacramentum. Quare non perficitur tunc, ob defectum intentionis; neq; postea, si conditio impleatur, consequetur suum esse; quando quidem tunc deest materia & forma, ex quibus Sacramentum ipsum confici debet.

40. Quintum documentum (quod Bellarm. tangit in antecitato c. 27. vers. *Præter quod*) est, sufficere ad validitatem Sacramenti si minister intendat facere quod facit aliqua Ecclesia particularis: dummodo eam putet veram: argumento cap. Sicut ficti, r. quæst. i. ita vt necessarium non sit, vt intendat facere quod facit Romana Ecclesia: sufficiat vero vt intendat facere quod Lutherana, aut Calviniana Ecclesia facit, si putet eam esse veram Ecclesiam, quantumcumq; reuera sit ficta. Ratio est: quod eo non obitante, virtute velit facere id quod vera Ecclesia facit: etiamsi erret in discernendo quænam ea sit, neq; error speculatiuus circa veram Ecclesiam, vt nec circa vim & efficaciam, aut effectum, aut institutionem Sacramenti, huius validitatem tollit ex parte ministri: sed solum defectus intentionis faciendi quod facit vera Ecclesia. Atq; ita tenetur validum esse baptismum hæreticorum, & schismaticorum: itemq; ordinationem, & Eucharistiæ consecrationem ab eis factam: dummodo cum prædicta intentione concurrant materia & forma Sacramenti, atq; potestas ministri.

41. Sextum documentum est sumptum ex D. Thoma 3. par. quæst. 64. art. 10. Validitatem Sacramenti non impedit ex eo, quod minister illius non specialem eius finem, nempe *Dei gratiam*, & peccatorum remissionem sibi proponat: sed potius malum aliquem habeat sibi propositum. Pro quo facit cap. Non illud De consec. dist. 4. Adde neq; ex eo, quod velit iocari: dummodo (vt Athanasio puero contrigit, de quo in capit. Spiritus sanctus 1. quæstio. 1.) velit Sacramentum vere conferre: etiamsi accipiat eam collationem pro materia ludi, & oblectationis. De qua re Bellarm. in seq. cap. 28. Et probatur quia ob tales circumstantias, non deest sufficiens intentio faciendi quod facit Ecclesia, illæque accidentales sunt Sacramento.

Vltimum documentum est, adhuc sumptum ex D. Thoma 3. par. quæst. 64. art. 8. ad 2. de quo Sotus in 4. dist. 1. quæst. 5. art. 8. Vt ex parte intentionis ministri iudicetur Sacramentum nõ esse inualidum, sufficere si illam exterius exprimat, integram formam vere proferendo super debitam materiam: nisi de eiusdem ministri contraria intentione constat: nimirum quia deprehenditur, quod verba fidei protulerit, irridere volens: vel odio, vel metu impulsus. Quo casu non est verum Sacramentum, nec prodest iulcipienti: qui tamen ignorans eam fictionem excusabitur à peccato.

42. Restat dubium, de quo Sotus in eod. art. 8. sub finem, & Suarez in 3. disp. 13. sectionis 3. in fine. An error in intentione circa personam, reddat Sacramentum inualidum: v. g. si quis intendat ordinare filium Petri, & is quæ ordinat sit filius Pauli, vel Sacerdos intendat baptizare masculum, & baptizat femellam. Ad quod respondendum est, validum esse Sacramentum: dummodo minister intendat eum quem presentem habet vel ordinare, vel baptizare. Ratio est: quia tunc præctice, minister intentionem applicat determinatè ei quem habet presentem: nisi forte intentionem expressam haberet excludendi quemcumq; alium ab eo, quem expresse intendit: hoc est, non alium re ipsa, quam v. g. Petri filium, ordinare: vel nullo modo baptizare femellam; prout post Syluest. in verbo *Baptismus* 3. §. vlti. Sotus habet loco cit. Secus tamen est de matrimonio, vt id. Sotus ex D. Thom. addit, quia error in persona, reddit illum inualidum. Iniurium enim esset, facere vt quis arctissimo illo vinculo illam sibi copularet, cuius non habuit affectum. De qua re dicendi alius datur accommodatio locus.

CAP. VI.

De effectibus Sacramenti.

SUMMARIUM.

- 43 Effectus præcipui Sacramentorum, gratia gratum faciens & character: quidq; illa sit.
 44 Omnia Sacramenta nouæ legis conferre possunt secundam gratiam: non item primam omnia simili modo.
 45 Omnia tamen suo modo possunt.
 46 Quid sit Sacramenta conferre gratiam ex opere operato.
 47 In singulis Sacramentis gratia specialis confertur, & qualis.
 48 Quid sit character Sacramentalis, & quorum Sacramentorum sit.
 49 Triplex officium illius, & quod sit indelebile.

Res hæc nec paucis potest pro dignitate tractari, nec diutius in ea immorari est nostri instituti. Contenti erimus nonnulla quasi delibare pro rudi cognitione, qua saltem Sacerdotes imbutos esse oportet, & maxime propter frequentem mentionem, quæ de talibus effectibus habebitur in sequentibus.

Ij autem sunt duo maximè notabiles: gratia gratum faciens, & character: de quibus aduersus hæreticos latè Bellarm. toto lib. 2. De Sacramentis in genere, & Gregorius à Valent. tomo 4. disp. 3. quæst. 3. & 4. atq; accommodatè ad scholasticum institutum copiose Suarez in tertiam par. D. Tho. tom. 3. disp. 7. & quatuor sequentibus.

De gratia gratum faciente.

SECTIO PRIOR.

Atque de priore, gratia inquam gratum faciente, sciendum nobis est primo, certum esse de fide ex Concil. Florent. in instr. Armenorum, & ex Concil. Trident. sess. 7. De Sacramentis in genere, can. 6. & 7. Sacramenta nouæ legis significare & continere gratiam gratum facientem: eamque conferre omnibus ea suscipientibus non ponentibus obicè. Nomine autem gratiæ gratum facientis significatur habitus supernaturalis infusus animabus nostris ex Dei dono, quo ei reconciliamur, & ad suam amicitiam admittimur: ita vt inde formaliter sancti & iusti simus, ac secundum spem hæretes vite æternæ, ex Concil. Trident. sess. 6. De iustificatione, capit. 7. vel ij qui iam iusti sunt, & sancti, magis iusti & sancti efficiantur. Ideo enim solet eadem gratia dungi in primam & secundam: vt illa sit quæ datur existentibus in statu peccati vel originalis, vt cum baptizatur infans, adhuc carens vsu rationis: vel actualis peccati mortalis: vt cum is absoluitur, qui de peccatis commissis habet quidem dolorem ad Sacramentum penitentiaæ sufficientem, non tamen ita perfectum, vt eum habere satis sit ad exeundum à peccato, siue actuali susceptione Sacramenti; quod dici solet, attributum solummodo facere, non autem contritum. Gratia vero secunda sit, quæ datur iam existentibus in statu gratiæ: facta additione noui gradus eiusdem gratiæ, ad priorem iam habitum.

Sciendum est secundo, certum esse omnia Sacramenta nouæ legis posse conferre secundam gratiam, seu augmentum gratiæ, quando suscipientem inueniunt iam in gratia constitutum. Nam, vt ante habitum est, omnia vim habent conferendi gratiam non ponenti obicè. Ille vero si quis alius, non ponit obicem; quia iam constitutus in gratia, Sacramentum suscipit. Cumq; talis non accipiat primam gratiam, vt pote qui iam habet illam: sane accipiet secundam, seu gratiæ augmentum. Ad primam autem gratiam conferendam non omnia Sacramenta per se, & ex propria, specificaq; sua ratione instituta esse certum est: prout notat Suarez in cit. disputat. 7. sect. 2. non longe ab initio. Et patet: quia id quidem baptismus & penitentia conuenit, tanquam per se institutis ad peccati mortalis remissionem, seu impij iustificationem, quæ iuxta definitionem Concilij Trident. sess. 6. cap. 7. sine gratia infusione non fit: cæteris tamen non conuenit. Nam fines ad quos per se instituitur, id non important. Sunt enim, Con-

firmationis quidem & Extremæ vnctionis, pericere seu corroborare gratiam acceptam in Baptismo vel in Pœnitentiâ; Eucharistiæ vero, eandem gratiam fouere: quæ quidem de se, dicunt tantum modo gratiæ augmentum. Ordo autem & Matrimonium in situuntur ad bonum commune; vnde fit, vt cum remissio peccati, mortalis sit bonum priuatum personæ, de illis non possit idem dici, quod de Baptismo & Pœnitentiâ dictum est.

Sed tamen aduerte, hoc non obstat, ex probabiliori Theologorum sententiâ, omnia sacramenta de facto posse aliquando conferre primâ gratiam. Quod Suarez. in eadem scilicet. 2. dubio 3. probat: quia omnia sacramenta ex Christi institutione vim habent conferendi aliquem gratiæ gradum. Ergo si subiectum non habeat dispositionem actualiter repugnantem gratiæ, semper hanc conferent, vel per modum augmenti, in eo qui iam aliquem talem gradum habet, vel per modum primæ gratiæ, in eo qui nullum adhuc habet talem gradum. Consequentiâ probatur, quia non est minoris virtutis augere gratiam, quam illam de nouo infundere, quando in subiecto nulla est repugnantia: necque primus gradus gratiæ excellentior est, quam secundus. Cæterum homo tunc censetur non habere dispositionem repugnantem gratiæ, cum etiam in peccato mortali sit, omnino tamen caret praua voluntate peccandi mortaliter dum sumit sacramentum, bonaque fide putat se sufficienter dispositum accedere ad illud. Et enim bona fide procedens, minime ponit actualem obicem prauæ voluntatis; atque ex hypothesis, habet pariter attritionem, per quam à peccato auersus, sic disponitur, vt ex parte ipsius non repugnet illud ab anima ipsius eliminari: & ex opere operato (vt Concil. Trid. sess. 7. De sacramentis in genere can. 8. loquitur) gratiam vi sacramenti in eandem infundi. Sed obici potest superfluum esse pœnitentiæ sacramentum, si alia sacramenta conferant primam gratiam. Respondendum est, negando superfluum esse: quia etiam si peccata remittantur per alia sacramenta; adhuc tamen pœnitentiæ præceptum obligat ad illa directè subicienda clauibus, perinde ac eum extra sacramentum, eadem remittuntur per actum perfectæ contritionis.

Sciendum est tertio, cum Concilium Trid. ait, sacramenta nouæ legis conferre gratiam ex opere operato, sensum esse, quod conferant gratiam ex vi operis à Deo ordinati ad ipsam gratiam conferendam: non autem ex merito, vel ex fide, vel alio interno motu, siue ministrantis siue suscipientis: itaut illud quod proxime, & instrumentaliter efficit prædictam gratiam, sit operatio illa externa quæ dicitur sacramentum; non autem aliquid aliorum, quod ex parte hominis vi ministrantis siue suscipientis, necessarium sit concurrere ad talem effectum. Alias, gratia dicitur à Deo conferri ex opere operantis: hoc, mediante opere quod exercetis, qui gratiam ipsam suscipit, prius ad eam suscipiendam auxilio Dei dispositus. Cuiusmodi opus consistit in actu pœnitentiæ, qui sit vera contritio (de qua dictum est in preced. lib. 5.) & in actu charitatis, qui sit dilectio Dei super omnia.

Sciendum est quarto (quod tangit D. Thom. 3. par. quæst. 62. art. 2. & latius declarat Suarez tom. tertio disput. 7. scilicet. 3.) per singula sacramenta gratiam specialem conferri, eum illa de qua dictum est, omnibus sacramentis communi: non tamen ab ea differentem essentialiter; nec superaddentem ei habitum supernaturalem: sed tantum quoddam superabundans, & actuale auxilium diuinum, ad particulares fines sacramentorum: seu concursum Dei supernaturalem, debitum ex ipsius ordinatione, qua gratiam suam diuinam per sacramentum collatam, retulit in huiusmodi particularem finem. Eo igitur auxilio solet Deus cum gratia habituali per sacramentum collata, concurrere ad causandum in nobis tempore, & loco opportuno, spirituales, & particularem finem, seu effectum sacramenti. Qualis est in baptismo delere totum reatum præteritorum peccatorum, animamque confortare ad rite suscipienda alia sacramenta. In confirmatione, corroborare animam ad Christi fidem publice profitendam, & ad toleranda pro Christo quæcumque tormenta. In Sacramento pœnitentiæ, iuuare voluntatem ad perseverantiam in bono proposito nouæ vitæ, & delere de reatu peccatorum præteritorum, pro dispositione il-

lud suscipientis. In Eucharistia reficere spiritualiter animam, seu dare robur, & vigorem quemdam in vita spirituali. In extrema vnctione dare virtutem spiritualem contra insulas dæmonum, & confortare animi pusillanimitatem, ac delere peccatorum reliquias, in sacramento ordinis, dare auxilium ad rite exercendum, ordinum actus spirituales. In matrimonio demum; ad seruandam thori fidem, ac refrenandum concupiscentiæ ardorem immoderatum, atque ad rite obeunda munera quæ coniugibus ex eo vinculo incumbunt. Videri potest Henriquez De sacramentis lib. 1. cap. 12. §. 5. 6. 7.

De posteriore effectu, qui est character.

SECTIO POSTERIOR.

Character ex Concil. Trid. sess. 7. De sacramentis in genere can. 9. est quoddam signum spirituale, & indelebile, quod in animo imprimitur baptismi, vel confirmationis, vel ordinis susceptione. Et est iuxta D. Thomam 3. par. q. 63. art. 2. communemque Theologorum sententiâ; qualitas quædam per prædicta sacramenta à Deo producta, qua tribuit spiritualem quandam potestatem actiuam, vel passiuam. Character enim baptismalis reddit hominem aptum ad alia sacramenta suscipienda: itaut ea sint nulla, si baptismus non præcesserit: quod quidem est dare potestatem quandam passiuam, vt de se patet. Character vero ordinis dat potestatem quandam actiuam ad administranda ipsa sacramenta. Character denique confirmationis dat potestatem, minus principaliter quidem, passiuam suscipiendi alia sacramenta, non ita necessariam, quin etiam si desit; hæc valide conferantur. Principaliter vero potestatem actiuam: nimirum aptitudinem ad profitendam Christi fidem. Cur autem tria illa sacramenta potius, quam cætera imprimant characterem, ratio reddi potest: quod tantum in illis homo deputetur nouo ministerio, tanquam mutans quoddammodo statum suum. Namque in Baptismo transit à potestate dæmonis ad Christum: cui vt oleaster in bonam oliuam inseritur, vt bona arbor bonos fructus faciat; in confirmatione adscribitur militiæ Christi, vt insignia ipsius in fronte gerat, & pugnet contra dæmones. In sacramento denique Ordinis assumitur quis in numerum Præpositorum eiusdem militiæ: accipiendo potestatem distribuendi aliis bona domini sui eiusdem militiæ summi ducis.

Cæterum iuxta D. Thomam doctrinam in sequenti art. 3. triplex characteris officium distingui potest: prout notauit Bellarm. lib. 2. De sacramentis in genere cap. 19. proposit. 3. Primum est aptum facere ad cultum diuinum; potestas enim spiritualis, quam Characteris sacramentalis impressione à Deo dari ante diximus, eo spectat vt talis cultus exerceatur, suscipiendo, vel administrando sacramenta, aut fidem Christi confitendo. Secundum, quod ex præcedenti oritur, est configurare Christo. Cum enim prædicta potestas sit quædam participatio potestatis Christi, qui vt summus sacerdos habet omnem potestatem in sacramentis, sit vt sacramentalis character configuret nos Christo, & faciat nos ei similiores, quam sint illi qui eundem characterem non habent. Tertium, quod oritur à secundo, est habentem ipsum à non habentibus distinguere: nam ex eo quod sacramentalis character reddit nos Christo similiores, quam eo carentes, sequitur vt nos quoque distinguat ab illis: nempe fideles ab infidelibus, confirmatos à non confirmatis, clericos à laicis.

Indelebile esse characterem sacramentalem, & ideo sacramenta illum imprimenda iterari non posse, certum est de fide: ex Concil. Trid. loco citato, & ex Concil. Florentino in instruct. Armenorum. Cuius indelebitatis rationem Bellarm. in eodem cap. 19. hanc affert, quod talis character non habeat contrarium cuius interuentu pellatur ab anima, sique sit ipsius animæ consecratio tandiu durans quamdiu eadem anima consecrata.